

Hoe te handelen bij patiënt die weigert ontbrekende bladzijden te overleggen

Onvolledig ontslagrecept plaatst apotheker voor lastig dilemma

Doorlopend neemt een apotheker tijdens een werkdag beslissingen, grote en kleine. Iedereen doet dat op z'n eigen manier. Wat zou u doen als een patiënt een ontslagrecept uit het ziekenhuis aanbiedt voor fentanylpleisters 200 µg/uur waarvan enkele bladzijden ontbreken? Hieronder vijf handelingsopties.

14

Pharm weekbl 8 juni 2018:153-23

Auteur **Monique ten Brinke-van Hoof** en **Anno Verwey**

Mevrouw Broekema (53 jaar) is al jaren patiënt bij u in de apotheek. U levert sinds enige maanden een medicatierol aan haar. De laatste weken is dit echter onderbroken in verband met een ziekenhuisopname. Een familielid van haar biedt in de apotheek een ontslagrecept aan uit het ziekenhuis met daarop fentanylpleisters 200 µg/uur. Afgesproken wordt dat de pleisters een dag later opgehaald kunnen worden.

Bij verwerking van het recept valt op dat enkele bladzijden in het ontslagrecept ontbreken. Wanneer u mevrouw belt en dit met haar bespreekt, blijkt dat zij zich hiervan bewust is. Zij weigert de ontbrekende bladzijden aan u te overleggen. Zij geeft aan graag de medicatierol weer te willen hebben zoals deze vóór haar ziekenhuisopname was en verder wil zij de nieuw voorgeschreven fentanylpleisters hebben. In de medicatierol, die mevrouw eerder gebruikte, was een dagelijkse hoge dosering van 240 mg oxycodon per dag opgenomen.

Een dergelijke situatie zal meteen alle aan-

dacht hebben. Het roept wellicht ook een 'niet-pluisgevoel' op. Zoals in veel situaties in de apotheek neemt de apotheker vervolgens een beslissing die voor hem het meest voor de hand ligt. Zo worden tijdens een werkdag doorlopend grotere en kleinere beslissingen genomen. Iedere apotheker zal dat op zijn eigen manier doen.

Vijf handelingsopties

Aan de hand van bovenstaande casus leggen we hieronder vijf handelingsopties voor. Deze handelingsopties zullen we in een volgend artikel analyseren aan de hand van verschillende ethische benaderingen.

• Volledige informatie eisen

U legt mevrouw uit dat u het niet-complete ontslagrecept niet in behandeling kunt nemen. Het is de vrijheid van de patiënt om te beslissen wat zij met het ontslagrecept doet. Tegelijkertijd is het haar verantwoordelijkheid om bij een zorgvraag de apotheek volledig te informeren zodat u op basis daarvan farmaceutische zorg kunt leveren. U geeft haar de keuze: zij levert óf alles in óf zij krijgt het gedeeltelijke ontslagrecept retour.

• Weldoen, niet schaden

U voelt er weinig voor om op een onvolledig recept fentanyl ter hand te stellen. Ook weet u niet wat er veranderd is in de medicatierol. Al met al een onmogelijke situatie, want u wilt uw patiënt ook niet de juiste pijnstilling onthouden. Ondanks dat mevrouw zegt dat het haar eigen beslissing is om u niet op de hoogte te stellen

IN DE
MEDICATIEROL,
DIE ZE EERDER
GEBRUIKTE,
WAS
OXYCODON
OPGENOMEN

Reageer: motivatie en afwegingen

Hoe zou u handelen en met welke motivatie? Beschrijf uw aanpak van deze casus en geef zoveel mogelijk argumenten bij de afwegingen die u zou maken voor uw besluit. Uw reactie wordt geanonimiseerd verwerkt. Onder de inzenders verloten we een literair of filosofisch boek.

Stuur uw reactie voor 30 juni naar: sigethiek@knmp.nl.

van de inhoud van het ontbrekende deel van het recept, besluit u het ziekenhuis te bellen.

Een telefoontje naar het ziekenhuis leert dat de patiënt het niet eens is met het behandelplan en voortijdig is ontslagen. Zij heeft het ziekenhuis geen toestemming gegeven om het ontslagrecept rechtstreeks door te sturen naar de apotheek. Het gebruik van hoge doseringen oxycodon in de thuissituatie heeft geleid tot een levensbedreigende obstipatie. Tijdens de ziekenhuisopname is geprobeerd de opiaten te stoppen, maar de pijnklachten kwamen in alle hevigheid terug.

De onderliggende oorzaak van de chronische pijn van de patiënt is een erfelijke bindweefselziekte met klachten die niet meer te behandelen zijn. De arts besloot oxycodon oraal te vervangen door fentanylpleisters in een equivalente dosering (200 µg/uur). De fentanylpleisters staan ook genoteerd op het ingeleverde ontslagrecept. Een stoprecept voor oxycodon ontbreekt echter, evenals andere wijzigingen in de medicatie.

Aan de hand van deze informatie besluit u de fentanylpleisters voor haar klaar te leggen en de oxycodon uit de medicatie te halen. U bent niet van plan in te gaan op eventueel protest van mevrouw.

• Perspectief patiënt

U nodigt mevrouw Broekema uit voor een gesprek. U vraagt haar meer te vertellen over haar ziekte en hoe het met de pijn(stilling) gaat. Het lijden van deze mevrouw raakt u en

u wilt meer over haar weten en wat precies haar kijk op de situatie is.

• Kwetsbaarheid en belang zorgrelatie

U nodigt mevrouw Broekema uit voor een gesprek. Het is voor u duidelijk dat u te maken heeft met een mevrouw met ernstige klachten. Niet alleen de pijn en de onderliggende ziekte maken mevrouw kwetsbaar, maar ook een onjuist gebruik van de pijnstillers. U wilt als zorgverlener op dit moment niet de relatie met mevrouw verbreken vanwege een onvolledig recept.

Bovendien zal bij de zorg voor mevrouw, nu zij thuis is, zeer waarschijnlijk ook haar eigen huisarts weer betrokken zijn. In een gesprek met de patiënt stelt u voor samen met haar en haar huisarts te overleggen over de farmaceutische zorg die aansluit bij haar behoeften.

• Zorgvuldigheid en betrouwbaarheid

U nodigt mevrouw Broekema uit voor een gesprek. U wilt samen met mevrouw zorgvuldig het hele probleem doornemen en daarbij uw farmaceutische deskundigheid inzetten om zo samen tot een oplossing te komen die u als apotheker kunt verantwoorden. ■

NB: Elke gelijkenis met bestaande namen of personen berust louter op toeval.

Monique ten Brinke-van Hoof is openbaar apotheker en zorgethicus en Anno Verwey is openbaar apotheker. Beiden zijn lid van SIG Ethiek & Filosofie van de farmacie.

DE SITUATIE ROEPT BIJ DE APOTHEKER WELLICHT EEN 'NIET- PLUISGEVOEL' OP

MEVROUW BROEKEMA GEEFT AAN DAT ZIJ GRAAG WEER DE MEDICATIEROL WIL VAN VOOR HAAR ZIEKENHUISOPNAME, AANGEVULD MET DE NIEUW VOORGESCHREVEN FENTANYLPLEISTERS.

Foto iStock